

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) www.economy.nayka.com.ua | № 10, 2021 | 28.10.2021 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2021.10.16](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.10.16)

УДК 338.2:654.07

*I. В. Вороненко,
д. е. н., доцент кафедри інформаційних систем і технологій,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID ID: 0000-0002-1839-7275*

*Н. А. Клименко,
к. е. н., доцент кафедри економічної кібернетики,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID ID: 0000-0003-0693-865X*

МОНІТОРИНГ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ОПЕРАТОРІВ РУХОМОГО (МОБІЛЬНОГО) ЗВ'ЯЗКУ УКРАЇНИ

*I. Voronenko
Doctor of Economic Sciences, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine
N. Klymenko
PhD in Economics, National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*

MONITORING THE FINANCIAL CONDITION OF MOBILE OPERATORS IN UKRAINE

У статті проаналізовано основні напрями діяльності телекомунікаційних компаній. Визначено їх місце на ринку телекомунікаційних послуг України. Проведено аналіз забезпеченості споживачів рухомих (мобільних) зв'язком на ринку телекомунікаційних послуг. У статті узагальнено основні групи показників, що використовуються при оцінці фінансового стану компаній, надано методу їх розрахунку. Здійснено розрахунок показників що характеризують фінансовий стан операторів рухомого (мобільного) зв'язку України. Проведене комплексне вивчення фінансового стану підприємства з метою оцінки досягнутих фінансових результатів, за допомогою методів фінансового аналізу за даними фінансової звітності підприємства. Запропоновані основні складові фінансового аналізу діяльності компаній. У даній роботі оцінка фінансового стану операторів рухомого (мобільного) зв'язку України проведена на розрахунок 4 груп коефіцієнтів: майнового стану, фінансової стійкості, ліквідності та прибутковості. Запропоновано напрями розвитку телекомунікаційних підприємств. Встановлено, що частина коефіцієнтів, що характеризують майновий стан та фінансову стійкість відповідають нормативним значенням, але варто зазначити, що незважаючи на позитивну динаміку показники ліквідності знаходиться нижче нормативного значення.

The article analyzes the main activities of telecommunications companies. Their place in the market of telecommunication services of Ukraine is determined. An analysis of the provision of consumers with mobile communications in the market of telecommunications services. The purpose of the study is to study the methodological aspects of using tools to assess the financial condition of companies, the use of methods for calculating these indicators for mobile operators in Ukraine in the context of the latest technologies and digitalization.

Research has shown that the provision of consumers with mobile communications for most regions of Ukraine was more than 100 units per 100 inhabitants.

The article lists the main groups of indicators used in assessing the financial condition of companies, provides a method of calculating them. The calculation of indicators characterizing the financial condition of mobile operators of Ukraine has been carried out. A comprehensive study of the financial condition of the enterprise in order to assess the achieved financial results, using the methods of financial analysis according to the financial statements of the enterprise. The main components of financial analysis of companies are proposed (horizontal financial analysis, comparative financial analysis, vertical financial analysis, factor financial analysis, analysis of financial ratios).

In this paper, the assessment of the financial condition of mobile operators of Ukraine is based on 4 groups of coefficients: property status, financial stability, liquidity and profitability. Today, both scientists and practitioners in Ukraine and abroad are interested in the analysis of trends in the functioning of the telecommunications services market. The widespread use of digital services and modern communication services using LTE technologies, which became possible after the launch of 4G networks by the three largest telecommunications operators, has given a significant impetus to the growing demand for mobile Internet use by Ukrainians.

The directions of development of telecommunication enterprises are offered. It is established that some of the ratios that characterize the property status and financial stability meet the regulatory values, but it should be noted that despite the positive dynamics of liquidity is below the regulatory value.

Ключові слова: *цифровізація; мобільний зв'язок; ринок мобільного зв'язку; ризик; фінансовий аналіз.*

Key words: *digitalization; mobile communication; mobile market; risk; financial analysis.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах цифровізації економіки та суспільства забезпечення сталого розвитку телекомунікацій і надання якісного проводного та безпроводного інтернет зв'язку є важливим етапом в інтеграції України у глобальний інформаційний простір. Одним із пріоритетних напрямів державної політики визначено створення ринкових стимулів, мотивацій, попиту та формуванні потреб щодо використання цифрових технологій, продуктів та послуг в усі сфери суспільного життя. У сьогоденних умовах діяльності кожен оператор та провайдер телекомунікацій прагне зайняти конкурентну позицію на ринку, оскільки ця галузь постійно розвивається і не може залишатися на досягнутому рівні. З цією метою доцільно здійснювати як оцінку своїх можливостей для подальшого розвитку так і аналізувати показники, що характеризують фінансовий стан операторів рухомого (мобільного) зв'язку України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання аналізу тенденцій функціонування телекомунікаційного ринку сьогодні цікавлять як науковців, так і практиків в Україні та за її межами. Результати різнопланового дослідження учасників телекомунікаційного ринку України за останні роки, оцінки стану конкурентного середовища його гравців розглянуто в багатьох роботах вітчизняних науковців [1-3]. Однак трансформаційні процеси на сучасних ринках, вплив наслідків пандемії змінюють і функціонування операторів телекомунікаційних послуг, сучасна технологія може сама продукувати ще більш передові і більш ефективні технології. Зміни на ринках характеризуються диверсифікацією, прискоренням темпів розвитку, величезною швидкістю перетворень, цифровізацією та автоматизацією процесів, що стає конкурентною перевагою тих чи інших операторів мобільного зв'язку [4-5]. Протягом останнього часу науковців здебільшого цікавлять питання загальних тенденцій цифровізації суспільства [6-8], конкурентоспроможності телекомунікаційного ринку України, розвитку телекомунікаційної галузі в цілому та в розрізі окремих операторів надання цих послуг. Але питання вивчення фінансового стану компаній з метою оцінки досягнутих фінансових результатів за допомогою методів фінансового аналізу за даними фінансової звітності підприємства та оцінки ризиків операторів мобільних послуг залишаються малодослідженими і вимагають додаткового дослідження та оновлення методичних підходів.

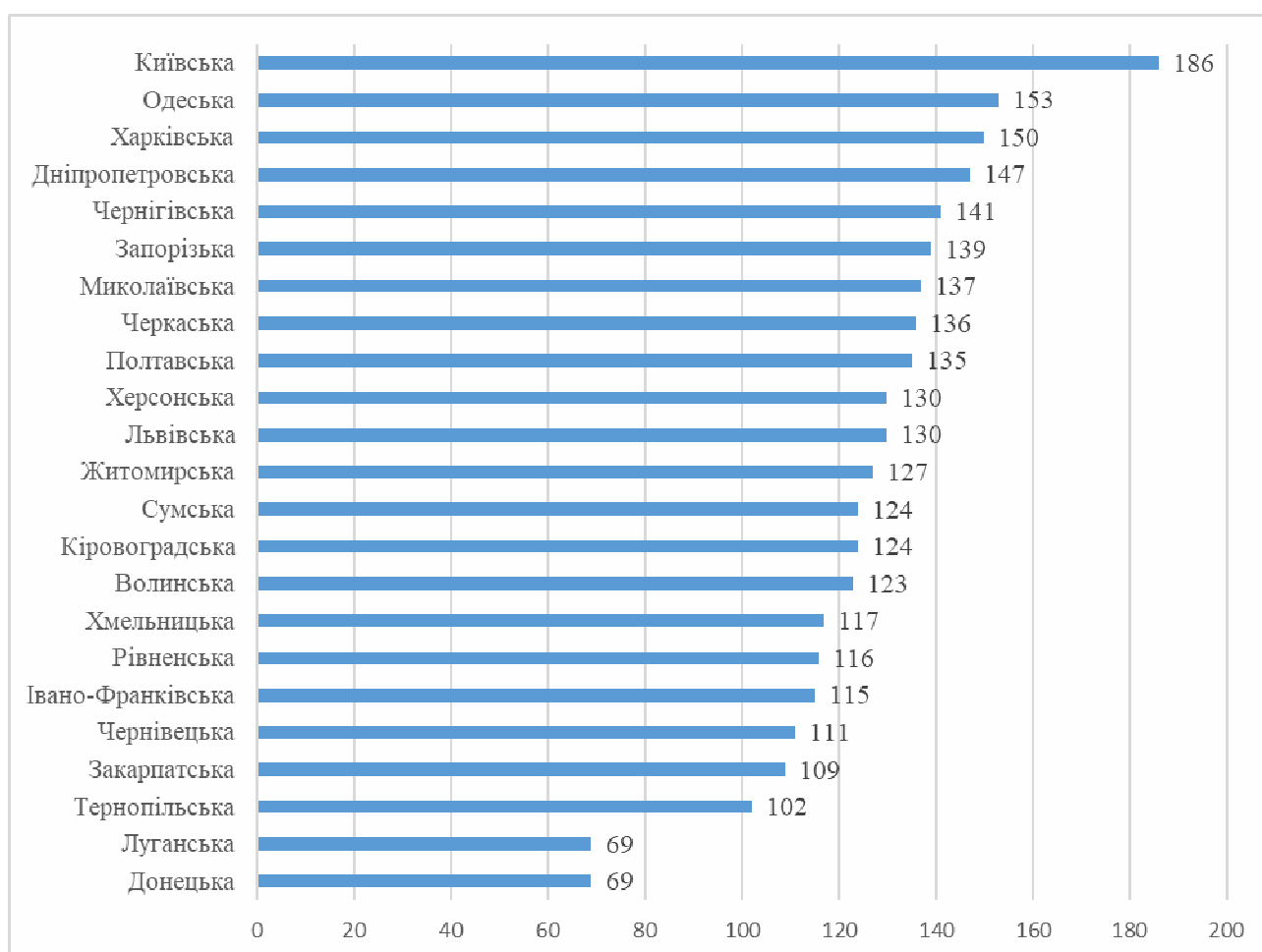
Формулювання цілей статті. Метою дослідження є вивчення методичних аспектів використання інструментів оцінки фінансового стану компаній, використання методики розрахунку цих показників для операторів рухомого (мобільного) зв'язку України в умовах провадження новітніх технологій і цифровізації.

Вклад основного матеріалу дослідження. За даними 2020 року сумарні доходи від надання послуг зв'язку становили 78,958 млрд грн, у структурі яких 93,3% становили доходи від надання телекомунікаційних послуг, 6,7% – поштового зв'язку [9]. Зростання доходів від надання телекомунікаційних послуг у 2020 році

(73,7 млрд грн) порівняно з 2019 роком (66,4 млрд грн) становило 10,9%, у 2019 році порівняно з 2018 роком (56,5 млрд грн) – 17,6%. Важливо зауважити, на наш погляд, що індекс споживчих цін у 2020 році по відношенню до 2019 року становив за даними Державної служби статистики України 5,0%, у 2019 році по відношенню до 2018 року – 4,1% [10]. За зазначений період у структурі телекомунікаційних послуг 63,7% (46,9 млрд грн) склали доходи від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку, на другому місці – доходи від надання послуг фіксованого доступу до мережі Інтернет (18,8%, що становило 13,9 млрд грн.), на третьому місці – доходи від послуг з надання в користування каналів, об'єктів інфраструктури (11,4%, що становило 8,4 млрд грн.), доходи від надання послуг фіксованого телефонного зв'язку становили 6,1% (4,5 млрд грн) від загального обсягу.

У структурі доходів від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку за даними 2020 року найбільшу питому вагу склали послуги надання доступу до мережі інтернет (59,9%, що становило 28,1 млрд грн.), голосової телефонії споживачам (18,1%, що становило 8,5 млрд грн.), послуги пропуску трафіку (11,6%, що становило 5,4 млрд грн.). Станом на 31 грудня 2020 року забезпеченість споживачів рухомим (мобільним) зв'язком для більшості регіонів України становила понад 100 одиниць на 100 жителів. Виключення становили Донецька та Луганські області.

Станом на 31.12.2020 р. регіонами з найвищою забезпеченістю населення рухомим (мобільним) зв'язком були м. Київ, Київська, Одеська, Харківська та Дніпропетровська області, а з найнижчою – Донецька, Луганська, Тернопільська, Закарпатська та Чернівецька області (рис. 1).

Рис. 1. Забезпеченість споживачів рухомим (мобільним) зв'язком на 100 жителів, за регіонами станом на 31.12.2020

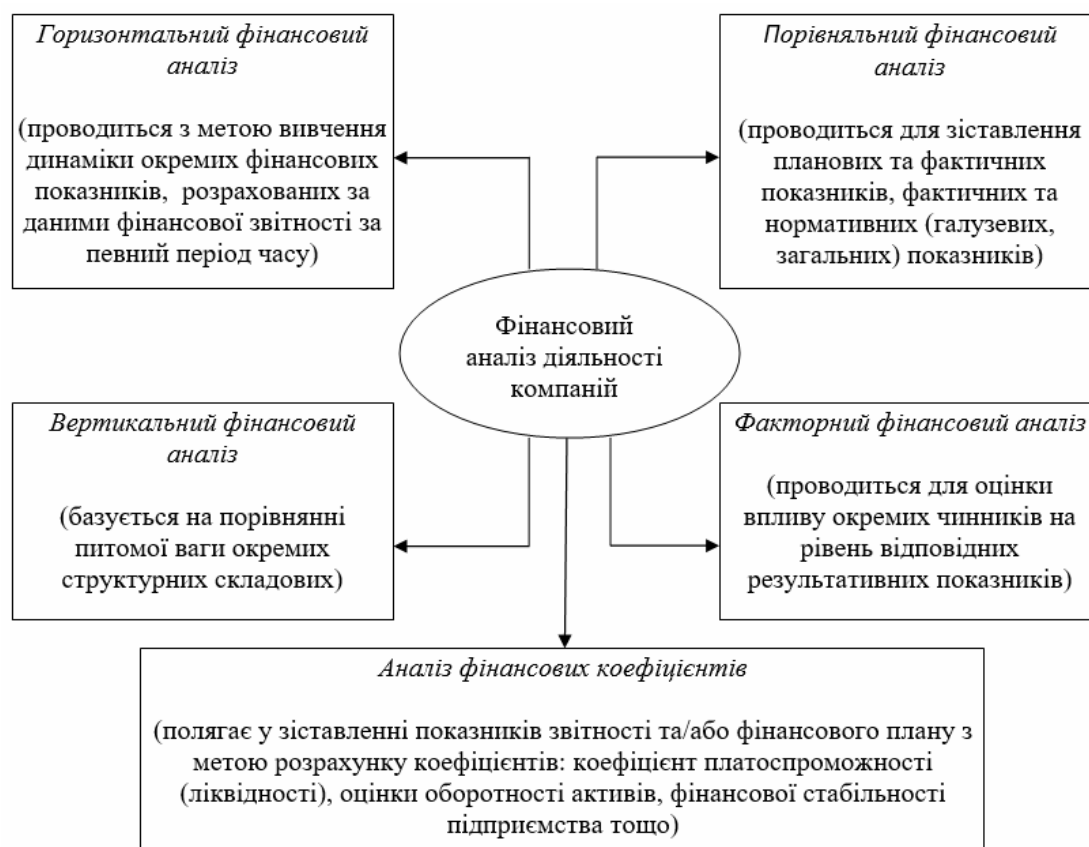
Джерело: побудовано за даними [9]

Серед усіх операторів, провайдерів телекомунікацій України, загальна кількість яких станом на 01 жовтня 2021 року налічувала 4742 учасника ринку, 17 надають послуги рухомого (мобільного) зв'язку, з яких лише 7 є операторами (Приватне акціонерне товариство «ВФ Україна», Приватне акціонерне товариство «КІЇВСТАР», Приватне акціонерне товариство «Телесистеми України», Товариство з обмеженою відповідальністю «АСТЕЛІНЕТ», Товариство з обмеженою відповідальністю «ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ», Товариство з обмеженою відповідальністю «лайфселл», Товариство з обмеженою відповідальністю «ТРИМОБ») [11]. Більш того 97% споживачів послуг рухомого (мобільного) зв'язку користуються послугами 3 мобільних операторів, а саме: Приватне акціонерне товариство «КІЇВСТАР» (далі –

Київстар), ринкова частка якого на ринку за даними звіту Офісу ефективного регулювання, опублікованому у листопаді 2020 року становила 48%, Приватне акціонерне товариство «ВФ Україна» (далі – ВФ Україна), Товариство з обмеженою відповідальністю «лайфселл» (далі – «Лайфселл»), ринкова частка яких становила 36% та 14 відповідно [12].

Основні вихідні дані для оцінки фінансового стану Київстар та ВФ Україна містяться у Формі 1 «Баланс» (Звіт про фінансовий стан), Формі 2 «Звіт про фінансові результати» (Звіт про сукупний дохід), Формі 3 «Звіт про рух грошових коштів», Формі 4 «Звіт про власний капітал», які надаються у відкритому доступі [13-14]. Аналогічні звіти за 2019 рік було подано й Лайфселлом, а у 2020 році Лайфселл перейшов на подання звітності за іншим методом, а саме: Форма №1 «Звіт про фінансовий стан, поточний/непоточний», Форма №2 «Звіт про сукупний дохід, прибуток або збиток, за функцією витрат», Форма №3-н «Звіт про рух грошових коштів, непрямий метод», Форма №4 «Звіт про зміни у власному капіталі». Враховуючи вище викладене зроблено висновок що оцінка фінансового стану операторів рухомого (мобільного) зв'язку України, під яким розуміється «сукупність показників, що відображають наявність, розміщення і використання ресурсів підприємства, реальні й потенційні фінансові можливості підприємства» [15] в даній роботі буде здійснено для Київстара та ВФ Україна.

Фінансовий аналіз компаній, під яким розуміється «комплексне вивчення фінансового стану підприємства з метою оцінки досягнутих фінансових результатів, що проводиться за допомогою методів фінансового аналізу за даними фінансової звітності підприємства» На рис. 2 для наочності наведено основні складові фінансового аналізу діяльності компаній [15].

Рис. 2. Основні складові фінансового аналізу діяльності компаній

Джерело: побудовано за даними [15]

В даній роботі оцінка фінансового стану операторів рухомого (мобільного) зв'язку України базується на розрахунку 4 груп коефіцієнтів: майнового стану, фінансової стійкості, ліквідності та прибутковості [16].

Результати розрахунку показників майнового стану Київстара та ВФ Україна, до яких включено суму господарських коштів, що компанія має у розпорядженні, коефіцієнт зносу основних засобів, коефіцієнт придатності основних засобів, частка основних засобів в активах, коефіцієнт мобільності активів за даними 2019 року та 2020 року надано у табл. 1.

Таблиця 1.

Результати розрахунку показників майнового стану Київстара та ВФ Україна, 2019-2020 рр., млрд грн

Показник	Вихідні дані		Зміст	Київстар		ВФ Україна	
	Показник	Код рядка		2019 р.	2020 р.	2019 р.	2020 р.
Сума господарських коштів, що компанія має у розпорядженні	Підсумок балансу	(ф. 1 р. 1300)	Дає загальну вартісну оцінку активів, які перебувають на балансі компанії. Зростання цього показника свідчить про збільшення майнового потенціалу	24,39	27,01	24,06	37,38
Коефіцієнт зносу основних засобів	Знос основних засобів	ф. 1 р. 1012	Характеризує частку зношених основних засобів у загальній їх вартості Позитивним є зменшення значення показника	15,14	17,13	12,18	13,43
	Первісна вартість основних засобів	ф. 1 р. 1011		27,18	30,96	24,05	25,64
	Формула	ф. 1 р. 1012/ ф. 1 р. 1011		0,56	0,55	0,51	0,52
Коефіцієнт придатності основних засобів	Залишкова вартість основних засобів	ф. 1 р. 1010	Показує, яка частина основних фондів придатна для експлуатації в процесі господарської діяльності	12,04	13,82	11,87	12,21
	Первісна вартість основних засобів	ф. 1 р. 1011		27,18	30,96	24,05	25,64
	Формула	ф. 1 р. 1010/ ф. 1 р. 1011		0,44	0,45	0,49	0,48
Частка основних засобів в активах	Залишкова вартість основних засобів	ф. 1 р. 1010	Динаміка зменшення показника протягом певного періоду є позитивною в умовах стабільного або зростаючого обсягу виробництва	12,04	13,82	11,87	12,21
	Загальна сума активів	ф.1 р. 1300		24,39	27,01	24,06	37,38
	Формула	ф.1 р. 1010/ ф.1 р. 1300		0,49	0,51	0,49	0,33
Коефіцієнт мобільності активів	Оборотні активи	ф.1 р. 1195	Характеризує рівень мобільності активів компанії, його підвищення є позитивним фактором	1,91	2,22	2,62	15,92
	Необоротні активи	ф.1 р. 1095		22,48	24,79	21,44	21,46
	Формула	ф.1 р. 1195/ ф.1 р. 1095		0,08	0,09	0,12	0,74

Відтак у 2020 році ВФ Україна продемонстрував значне зростання суми господарських коштів, що компанія має у розпорядженні (зростання становило 55,3% по відношенню до попереднього періоду), що перевищує аналогічний показник Київстара на 38,4%. Основні засоби ВФ Україна були на 5,7% менш зношеними ніж у Київстара й на 6,7% більше основних фондів придатні для експлуатації в процесі господарської діяльності. За даними 2020 року ВФ Україна було зменшено частку основних засобів в активах на 33,8% та збільшено рівень мобільності активів на 605,8%.

Результати розрахунку показників фінансової стійкості Київстара та ВФ Україна, до яких включено коефіцієнти автономії, співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості, маневреності власного капіталу, забезпеченості власними оборотними коштами за даними 2019 року та 2020 року надано у табл. 2.

Таблиця 2.

Результати розрахунку показників фінансової стійкості Київстара та ВФ Україна, 2019-2020 рр., млрд грн

Показник	Вихідні дані		Зміст	Київстар		ВФ Україна	
	Показник	Код рядка		2019 р.	2020 р.	2019 р.	2020 р.
Коефіцієнт автономії	Власний капітал	ф1 р.1495	Показує питому вагу власного капіталу в загальній сумі засобів, авансованих у його діяльність.	13,66	11,43	14,10	15,42
	Підсумок балансу	ф1 р.1900		24,39	27,01	24,06	37,38
	Формула	ф1 р.1495/ ф1 р.1900	Показує, скільки одиниць власних коштів припадає на кожну одиницю позикових і залучених нормативне значення >1	0,56	0,42	0,59	0,41
			Нормативне значення показника знаходиться в межах 0,4 - 0,6. Більш низьке значення може говорити про високий рівень фінансових ризиків. Значення показника фінансової автономії вище 0,6 говорить про те, що компанія використовує не весь свій потенціал. Негативне значення показника говорить про можливе швидке банкрутство				
Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів	Власний капітал	ф1 р. 1495	Показує, яку частку активів компанія здатна фінансувати за рахунок власного капіталу і капіталу, залученого на довгостроковій основі і свідчить про її здатність залишатися платоспроможною в довгостроковій перспективі.	13,66	11,43	14,10	15,42
	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	ф1 р.1595		2,51	7,01	3,69	16,98
	Поточні зобов'язання і забезпечення	р.1695		8,22	8,57	6,27	4,99
	Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	р.1700		-	-	-	-
Формула	ф1 р. 1495/ (р.1595 + р.1695 + р.1700)		1,27	0,73	1,42	0,70	
Коефіцієнт фінансової стійкості	Власний капітал	ф1 р. 1495	Показує, яку частку активів компанія здатна фінансувати за рахунок власного капіталу і капіталу, залученого на довгостроковій основі і свідчить про її здатність залишатися платоспроможною в довгостроковій перспективі.	13,66	11,43	14,10	15,42
	Довгострокові зобов'язання і забезпечення	ф1 р.1595		2,51	7,01	3,69	16,98
	Підсумок балансу	ф1 р.1900		24,39	27,01	24,06	37,38
	Формула	ф1 (р.1495+ р.1595) / ф1 р.1900		0,66	0,68	0,74	0,87
			Нормативне значення знаходиться в межах 0,7-0,9. Більш високе значення не є типовим для активних				

			компаній, адже короткострокові зобов'язання формуються постійно. Значення нижче говорить про недостатню фінансову стійкість в довгостроковій перспективі				
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Оборотні активи	ф1 р.1195	Показує, яка частина власного оборотного капіталу перебуває в обороті, тобто у тій формі, яка дає змогу вільно маневрувати цими коштами, а яка капіталізована.	1,91	2,22	2,62	15,92
	Поточні зобов'язання і забезпечення	ф1 р.1695	Нормативним вважається значення 0,1 і вище. Позитивне значення свідчить про достатність власних фінансових ресурсів для фінансування необоротних активів і частини оборотних.	8,22	8,57	6,27	4,99
	Власний капітал	ф1 р. 1495	Від'ємне значення показника свідчить, що власний капітал і кошти, залучені на довгостроковій основі, спрямовані на фінансування необоротних засобів, тому для фінансування оборотних активів необхідно звертатися до позичкових джерел фінансування	13,66	11,43	14,10	15,42
	Формула	$\frac{\text{ф1(р.1195) - р.1695}}{\text{ф1 р.1495}}$		-0,46	-0,56	-0,26	0,71
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	Оборотні активи	ф1 р.1195	Показує рівень фінансування оборотних активів за рахунок довгострокових джерел фінансових ресурсів.	1,91	2,22	2,62	15,92
	Поточні зобов'язання і забезпечення	ф1 р.1695	Нормативним значенням є 0,1 і вище. Високе значення говорить про фінансову стійкість компанії і здатність проводити активну діяльність навіть в умовах відсутності доступу до позичкових коштів і зовнішніх джерел фінансування компанії. І навпаки, значення нижче нормативного	8,22	8,57	6,27	4,99
	Формула	$\frac{\text{ф1(р.1195) - р.1695}}{\text{ф1 р.1195}}$		-3,30	-2,86	-1,39	0,69

			свідчить про значну фінансову залежність підприємства від зовнішніх кредиторів. Негативне значення показника говорить про те, що весь власний капітал і довгострокові джерела спрямовані на фінансування необоротних активів і в компанії немає довгострокових коштів для формування власного оборотного капіталу				
--	--	--	---	--	--	--	--

Коефіцієнт автономії Київстара та ВФ Україна за даними 2020 року відповідають нормативним значенням, але через суттєве зростання підсумку балансу даний показник ВФ Україна знизився на 70,4 % порівняно з 2019 роком. За рахунок зростання залучення довгострокових зобов'язань і забезпечень компаній, коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів компаній нижче нормативного значення. Коефіцієнт фінансової стійкості ВФ Україна відповідає нормативному значенню, Київстара наблизений до нормативного значення та продемонстрував позитивну динаміку порівняно з 2019 роком. Коефіцієнт маневреності власного капіталу ВФ Україна відповідає нормативному значенню, а Київстара перебуває нижче нормативного значення, що може свідчити про власний капітал і кошти, залучені на довгостроковій основі, спрямовані на фінансування необоротних засобів. Аналогічна ситуація й з коефіцієнтом забезпеченості власними оборотними коштами ВФ Україна та Київстара.

Результати розрахунку показників ліквідності Київстара та ВФ Україна, до яких включено коефіцієнти покриття, швидкої та абсолютної ліквідності за даними 2019 року та 2020 року наведено у табл. 3.

Таблиця 3.
Результати розрахунку показників ліквідності Київстара та ВФ Україна, 2019-2020 рр., млрд грн

Показник	Вихідні дані		Зміст	Київстар		ВФ Україна	
	Показник	Код рядка		2019 р.	2020 р.	2019 р.	2020 р.
Коефіцієнт покриття	Оборотні активи	ф1 р.1195	Показує достатність ресурсів компанії, які можуть бути використані для погашення його поточних зобов'язань. Нормативним є значення в рамках 1-3, оптимальним є значення 2-3. Показник нижче нормативного свідчить про проблемний стан платоспроможності, адже оборотних активів недостатньо для того, щоб відповісти за поточними зобов'язаннями	1,91	2,22	2,62	15,92
	Поточні зобов'язання і забезпечення	ф1 р.1695		8,22	8,57	6,27	4,99
Коефіцієнт швидкої ліквідності	Оборотні активи	ф1 р.1195	Характеризує платіжні можливості компанії щодо сплати поточних зобов'язань за умови своєчасного проведення	1,91	2,22	2,62	15,92
	Запаси	ф1 р.1100		0,07	0,05	0,03	0,03
	Поточні біологічні активи	ф1 р.1110		-	-	-	-
	Поточні зобов'язання і	ф1 р.1695		8,22	8,57	6,27	4,99

	забезпечення		розрахунків з дебіторами. Оптимальне значення показника залежить від сфери діяльності та особливостей компанії. Норматив показника знаходиться в межах 0,5-1 і вище. Однак, для того, щоб сформулювати точні висновки, необхідно порівняти показник з попередніми роками та іншими компаніями в даному сегменту ринку. Значення вище нормативного також може вказувати на проблеми в компанії і свідчити про неефективну стратегію управління фінансовими ресурсами				
	Формула	$\frac{\phi 1(p.1195 - p.1100 - p.1110)}{\phi 1 p.1695}$		0,22	0,25	0,41	3,19
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Поточні фінансові інвестиції	$\phi 1 p.1160$	Показує, яка частина боргів компанії може бути сплачена негайно.	-	-	0,44	12,17
	Гроші та їх еквіваленти	$\phi 1 p.1165$	Нормативним вважається значення від 0,1 до 0,2. Більш низький показник вказує на те, що компанія не зможе вчасно погасити борги у випадку, якщо термін платежів настане незабаром.	0,90	1,22	1,29	2,67
	Поточні зобов'язання і забезпечення	$\phi 1 p.1695$	Значення вище нормативного також може вказувати на проблеми в компанії і свідчити про неефективну стратегію управління фінансовими ресурсами	8,22	8,57	6,27	4,99
	Формула	$\frac{\phi 1(p.1160 + p.1165)}{\phi 1 p.1695}$		0,11	0,14	0,27	2,98

Коефіцієнти покриття та швидкої ліквідності Київстара, розраховані за даними 2019-2020 рр. знаходиться нижче нормативного значення, коефіцієнт ліквідності знаходиться в межах нормативному значення. Аналогічна ситуація була характерна й ВФ Україна у 2019 році (крім коефіцієнта абсолютної ліквідності). Але в 2020 році в першу чергу за рахунок суттєвого зростання поточних фінансових інвестицій, коефіцієнти покриття, швидкої та абсолютної ліквідності ВФ Україна порівняно з 2019 роком зросли на 726,6%, 770,6% та 1083,7% відповідно, та перевищили оптимальне нормативне значення.

Результати розрахунку показників прибутковості Київстара та ВФ Україна, до яких включено рентабельність капіталу, власного капіталу, реалізованої продукції (надаваних послуг), продажу та господарської діяльності за даними 2019 року та 2020 року надано у табл. 4.

Таблиця 4.

Результати розрахунку показників прибутковості Київстар та ВФ Україна, 2019-2020 рр., млрд грн

Показник	Вихідні дані		Зміст	Київстар		ВФ Україна	
	Показник	Код рядка		2019 р.	2020 р.	2019 р.	2020 р.
Рентабель-ність капіталу	Чистий фінансовий результат (прибуток)	ф2 р.2350	Свідчить про ефективність використання всього майна підприємства.	8,96	10,37	2,10	1,31
	Чистий фінансовий результат (збиток)	ф2 р.2355	Не існує єдиного нормативного значення показника. Необхідно аналізувати його в динаміці, тобто зіставляючи значення різних років за період дослідження. Крім цього, варто порівняти значення показника зі значеннями прямих конкурентів (які мають однаковий розмір суми активів або доходу). Чим вищий показник, тим більш ефективним є весь процес управління, адже показник рентабельності активів формується під впливом всієї діяльності компанії	-	-	-	-
	Підсумок балансу	ф1 р.1300 (гр.3)		24,81	24,39	24,73	24,06
	Підсумок балансу	ф1 р.1300 (гр.4)		24,39	27,01	24,06	37,38
	Формула	ф2 р.2350 або р.2355 / ф1(р.1300 (гр.3) + р.1300 (гр.4)) / 2		0,09	0,10	0,02	0,01
Рентабель-ність власного капіталу	Чистий фінансовий результат (прибуток)	ф2 р.2350	Показує ефективність використання власного капіталу. Розрахунок коефіцієнта для різних періодів допомагає зрозуміти зміни в прибутковості. Більш високі коефіцієнти кращі, тому що вони демонструють відносне збільшення чистого прибутку, що генерується на ту ж суму капіталу. Тенденція стабільного зростання коефіцієнта рентабельності власного капіталу означає підвищення здатності компанії генерувати прибуток власникам. Проте зниження власного капіталу (яке може бути викликаним, наприклад, викупом акцій) призводить до збільшення	8,96	10,37	2,10	1,31
	Чистий фінансовий результат (збиток)	ф2 р.2355		-	-	-	-
	Власний капітал	ф1 р.1495 (гр.3)		16,69	13,66	12,00	14,10
	Власний капітал	ф1 р.1495 (гр.4))		13,66	11,43	14,10	15,42
	Формула	ф2 р.2350 або р.2355 / ф1(р.1495 (гр.3) + р.1495 (гр.4)) / 2		0,15	0,21	0,04	0,02

			коефіцієнта рентабельності власного капіталу. Високий рівень боргу також викликає збільшення показника, адже це означає, що компанія використовує кредитний капітал замість власного як джерело фінансування				
Рентабель-ність реалізованої продукції	Валовий прибуток	ф2 р.2090	Показує ефективність виробництва і реалізації продукції підприємства. Як такого нормативного значення показника немає. Як і багато інших показників, необхідно порівнювати значення з конкурентами, які працюють в тому ж сегменті	14,52	16,53	7,58	9,08
	Валовий збиток	ф2 р.2095		-	-	-	-
	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	ф2 р.2050		7,73	8,47	7,46	8,21
	Формула	ф2 р.2090 або р.2095 / ф2р.2050		1,88	1,95	1,02	1,11
Рентабель-ність продажу	Чистий фінансовий результат (прибуток)	ф2 р.2350	Показник, який показує, скільки прибутку припадає на одиницю реалізованої продукції. Як такого нормативного значення показника немає. Як і багато інших показників, необхідно порівнювати значення з конкурентами, які працюють в тому ж сегменті	8,96	10,37	2,10	1,31
	Чистий фінансовий результат (збиток)	ф2 р.2355		-	-	-	-
	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	ф2 р.2000		22,25	25,00	15,04	17,29
	Формула	ф2 р.2350 або р.2355 / ф2 р.2000		0,40	0,41	0,14	0,08
Рентабель-ність господарської діяльності	Чистий фінансовий результат (прибуток)	ф2 р.2350	Характеризує ефективність здійснення господарської діяльності підприємства. Як такого нормативного значення показника немає. Як і багато інших показників, необхідно порівнювати значення з конкурентами, які працюють в тому ж сегменті	8,96	10,37	2,10	1,31
	Чистий фінансовий результат (збиток)	ф2 р.2355		-	-	-	-
	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	ф2 р.2050		7,73	8,47	7,46	8,21
	Адміністративні витрати	ф2 р.2130		1,41	0,68	1,77	2,13
	Витрати на збут	ф2 р.2150		1,96	1,97	1,75	1,81
	Інші операційні витрати	ф2 р.2180		0,71	0,08	0,02	0,01
	Фінансові витрати	ф2 р.2250		0,34	0,43	0,59	1,49
	Витрати від	ф2 р.2255					0,01

участі в капіталі					
Інші витрати	ф2 р.2270	0,07	0,09	0,001	2,00
Витрати з податку на прибуток	ф2 р.2300	1,67	2,24	0,69	0,35
Формула	ф2 р.2350 або р.2355 /ф2(2050+2130+2150+2180+2250+2255+2270+2300)	0,65	0,74	0,17	0,08

За коефіцієнтами, що характеризують прибутковість, Київстар у 2020 році продемонстрував поліпшення показників порівняно з 2019 роком, хоча й несуттєве. Так, рентабельність власного капіталу збільшилась на 40,0%, рентабельність господарської діяльності – 15,1%, рентабельність капіталу – 10,8%, рентабельність реалізованої продукції – 3,9%, рентабельність продажу – 3,0%. На відміну від Київстара, чотири з п'яти показників (виключення становить рентабельність реалізованої продукції, що зросла на 8,9% у 2020 році порівняно з 2019 роком), що характеризують прибутковість ВФ Україна знизилась. Так незважаючи на зростання валового прибутку 19,9%, фінансового результату від операційної діяльності на 61,4%, через зростання більшості статей витрат, зокрема чистих валютних збитків в сумі 1,9 млрд грн. та фінансових витрат на 0,9 млрд грн, інших довгострокових зобов'язань в сумі 13,1 млрд грн, показники рентабельності господарської діяльності, капіталу, продажу, власного капіталу зменшилась на 52,0%, 50,3%, 45,6% та 44,6 % відповідно. Окремо слід звернути увагу на абсолютне значення даних показників.

Висновки Мобільний зв'язок та доступ до Інтернету на сьогодні вже стали базовими потребами кожного громадянина. Особливо це стало відчутним у період протистояння пандемії COVID-19, дистанційного формату навчання закладів освіти та дистанційної роботи багатьох бізнесів. Масове користування цифровими сервісами та сучасними послугами зв'язку із застосуванням LTE-технологій, що стало можливим після запуску мереж 4G трьома найбільшими операторами телекомунікацій, дало суттєвий поштовх підвищенню попиту на користування мобільним Інтернетом українцями.

Відтак, показники, що характеризують фінансовий стан ВФ Україна, зазнали істотних змін у 2020 році порівняно з 2019 роком, що в першу чергу пов'язано з корпоративною реорганізацією шляхом злиття з приєднанням ТОВ «Телко Солюшнз енд Інвестментс», а саме 10 лютого 2020 року Компанія надала безпроцентну фінансову допомогу ТОВ «Телко Солюшнз енд Інвестментс» у сумі 11,6 млрд грн. Важливо зазначити, що чистий прибуток на одну просту акцію у 2020 році порівняно з 2019 роком зменшився на 1,01 грн з 2,69 грн до 1,68 грн. Незважаючи на це, частина коефіцієнтів, що характеризують майновий стан та фінансову стійкість відповідають нормативним значенням.

Показники, що характеризують фінансовий стан Київстар за рік пандемії покращились COVID-19 в цілому покращились. Так, чистий фінансовий результат збільшився на 115,7%, що підтверджує зростання показників прибутковості Київстара. Водночас варто зазначити, що незважаючи на позитивну динаміку показники ліквідності знаходиться нижче нормативного значення.

Література.

1. Капелюшна Т. В., Дименко Р. А. Експертна оцінка якості надання телекомунікаційних послуг. *Ефективна економіка*. 2021. № 8. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9161> (дата звернення: 18.10.2021). DOI: [10.32702/2307-2105-2021.8.94](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.8.94)
2. Voronenko I. (2019). State regulation in the field of telecommunications: concept and mechanisms *Economy, finances, management: Topical issues of science and practice*.1(41), 58–70.
3. Granaturov, V., Kaptur, V. & Politova, I. (2016). Determination of tariffs for telecommunication services on the cost simulation modeling. *Economic Annals-XXI*, 156 (1–2). 83–87.
4. Чмерук, Г.Г., Краліч, В.Р. (2018). Цифрова нерівність в Україні: аналіз та шляхи подолання ДВНЗ “Університет банківської справи”. *Young Scientist*, № 7 (59).
5. Клименко Н. А. Оцінка ризиків на ринку послуг мобільних операторів / Клименко Н. А., Вороненко І. В., Нагорна О. В., Громик Н. В. // *Ефективна економіка*. – № 7. – 2021. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9077> (дата звернення: 18.10.2021). DOI: [10.32702/2307-2105-2021.7.92](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.7.92).
6. Marchenko, O., Kraus, N. (2021). Innovative-digital entrepreneurship as key link of Industry X.0 formation in the conditions of virtual reality. *Baltic Journal of Economic Studies*, 7(1), pp. 47-56. DOI: [10.30525/2256-0742/2021-7-1-47-56](https://doi.org/10.30525/2256-0742/2021-7-1-47-56).
7. Гавриш О.М. Вплив чинників на формування стратегії розвитку телекомунікаційних підприємств. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2019. № 1 (№27). С. 103-109.
8. Чмерук, Г.Г., Краліч, В.Р. (2018). Цифрова нерівність в Україні: аналіз та шляхи подолання ДВНЗ “Університет банківської справи”. *Young Scientist*, № 7 (59).

9. Звіт про роботу Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації за 2020 рік. URL: https://nkrzi.gov.ua/images/upload/142/9626/Zvit_NKRZI_za_2020.pdf
10. Звіти Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
11. Реєстр операторів, провайдерів телекомунікацій. URL: <https://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=55&language=uk>
12. Зелена книга. Ринок голосових телекомунікаційних послуг. Офіс ефективного регулювання. Листопад 2020. 157 с. URL: https://cdn.regulation.gov.ua/75/1d/35/4d/regulation.gov.ua_Green%20book_Voice%20Telecommunication%20Services%20Market.pdf
13. Фінансова й аналітична інформація Приватного акціонерного товариства «КІІВСТАР». URL: <https://kyivstar.ua/uk/about/about/partners>.
14. Фінансові результати Приватного акціонерного товариства «ВФ Україна». URL: <https://www.vodafone.ua/company/investors/zvity-ta-rezultaty/finansovi-rezultaty>
15. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації, затверджено Наказом Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України від 26.01.2001 № 49/121. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01#Text>.
16. Яцук О.О. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. / Яцук О.О., Захарова Н.Ю. // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. – Том 29 (68). № 3–2018.– 173-180.

References

1. Kapeliushna, T. and Dymenko, R. (2021), “Expert assessment of the quality of provision of telecommunications services”, *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 8, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9161> (Accessed 15 Oct 2021). DOI: [10.32702/2307-2105-2021.8.94](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.8.94)
2. Voronenko, I. (2019). “State regulation in the field of telecommunications: concept and mechanisms Economy, finances, management”, *Topical issues of science and practice*, vol. 1(41), pp. 58–70.
3. Granaturov, V., Kaptur, V. & Politova, I. (2016). “Determination of tariffs for telecommunication services on the cost simulation modeling”. *Economic Annals-XXI*, vol. 156 (1–2), pp.83–87.
4. Chmeruk, H.H. and Kralich, V.R. (2018). “Digital inequality in Ukraine: analysis and ways to overcome it”, *Young Scientist*, vol. 7 (59).
5. Klymenko, N., Voronenko, I., Nahorna, O. and Gromyk, N. (2021), “Risk assessment in the market of services of mobile operators”, *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 7, available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9077> (Accessed 15 Oct 2021). DOI: [10.32702/2307-2105-2021.7.92](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.7.92)
6. Marchenko, O. and Kraus, N. (2021). “Innovative-digital entrepreneurship as key link of Industry X.0 formation in the conditions of virtual reality”. *Baltic Journal of Economic Studies*, vol. 7(1), pp. 47-56. DOI: [10.30525/2256-0742/2021-7-1-47-56](https://doi.org/10.30525/2256-0742/2021-7-1-47-56).
7. Havrysh, O.M. (2019), “Influence of factors on formation of strategy of development of telecommunication enterprises”, *Ekonomika. Menedzhment. Biznes*, vol. 1 (#27), pp. 103-109.
8. Chmeruk, H.H. and Kralich, V.R. (2018). “Digital inequality in Ukraine: analysis and ways to overcome it”, *Young Scientist*, vol. 7 (59).
9. National Commission for State Regulation of Communications and Informatization, Report on the work of the National Commission for State Regulation of Communications and Informatization for 2020, available at: https://nkrzi.gov.ua/images/upload/142/9626/Zvit_NKRZI_za_2020.pdf (Accessed 15 Oct 2021).
10. Reports of the State Statistics Service of Ukraine, available at: <http://www.ukrstat.gov.ua>
11. National Commission for State Regulation of Communications and Informatization, Register of telecommunications operators and providers, available at: <https://nkrzi.gov.ua/index.php?r=site/index&pg=55&language=uk> (Accessed 15 Oct 2021).
12. Office of effective regulation (2020), Green Paper. Voice telecommunication services market, P. 157, available at: https://cdn.regulation.gov.ua/75/1d/35/4d/regulation.gov.ua_Green%20book_Voice%20Telecommunication%20Services%20Market.pdf (Accessed 15 Oct 2021).
13. Finansova y analitychna informatsiia Pryvatnoho aktsionernoho tovarystva «KYIVSTAR». URL: <https://kyivstar.ua/uk/about/about/partners> (Accessed 15 Oct 2021).
14. Financial and analytical information of KYIVSTAR Private Joint-Stock Company, available at: <https://www.vodafone.ua/company/investors/zvity-ta-rezultaty/finansovi-rezultaty> (Accessed 15 Oct 2021).
15. Ministry of Finance of Ukraine and the State Property Fund of Ukraine (2001), Regulations on the procedure for analyzing the financial condition of enterprises subject to privatization were approved by the Order of the Ministry of Finance of Ukraine and the State Property Fund of Ukraine dated January 26, 2001 № 49/121, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01#Text> (Accessed 15 Oct 2021).
16. Yatsukh, O.O. and Zakharova, N.Yu. (2018), “The financial condition of the enterprise and methods of its evaluation”, *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Ekonomika i upravlinnia*, vol. 29 (68), issue 3, pp. 173-180.